

بروزترین و ابرترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

دفترچه شماره ۱

آزمون شماره ۱۶

جمعه ۱۴۰۱/۱۲/۰۵

آزمون‌های سراسری گاج

گوینده درس را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

سوالات آزمون

پایه دهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه	تعداد سوال: ۸۵

عنوانی مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

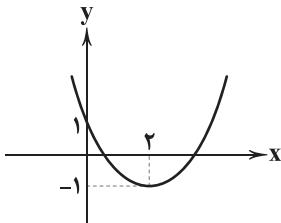
ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			تا	از	
۱	ریاضی و آمار ۱	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۲۰	۱۱	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی ۱	۱۵	۳۵	۲۱	۱۵ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۴۵	۳۶	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ ایران و جهان ۱	۱۰	۵۵	۴۶	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیای ایران	۱۰	۶۵	۵۶	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۷۵	۶۶	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۸۵	۷۶	۱۰ دقیقه

ریاضیات

- ۱ شکل زیر مربوط به تابع درجه دوم $f(x) = ax^2 + bx + c$ است. فاصله نقاط تلاقی نمودار با محور x ها از هم چقدر است؟

(۱) ۴

(۲) $2\sqrt{2}$

(۳) ۲

(۴) $\sqrt{2}$

- ۲ سهمی $y = -x^2 + 4x - 4$ از کدام ناحیه مختصاتی عبور نمی‌کند؟

(۴) دوم و سوم

(۳) دوم

(۲) اول و دوم

(۱) اول

- ۳ توابع $y = x^2 - 4x + 6$ و $y = -2x^2 - 2x + 1$ یکدیگر را در چند نقطه قطع می‌کنند؟

(۴) بی‌شمار

(۳) ۲

(۲) ۱

(۱) صفر

- ۴ تابع درآمد و هزینه یک کارگاه تولیدی بر حسب تعداد واحد تولیدی (x) به ترتیب $C(x) = 24x^3 + 60x^2 + 50$ و $R(x) = -2x^3 + 6x^2 + 18x$ می‌باشد. ماکزیمم سود این کارگاه به ازای فروش چند واحد کالا به دست می‌آید و چقدر است؟

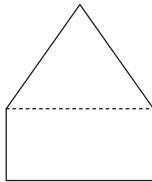
(۴) ۱۸ و ۲۰

(۳) ۱۸ و ۲۰

(۲) ۹ و ۱۶۲

(۱) ۹ و ۱۴۲

- ۵ شکل زیر شامل یک مستطیل و یک مثلث متساوی‌الاضلاع است. اگر محیط شکل ۶۶ واحد باشد و بیشترین مساحت ممکن اتفاق افتاده باشد، طول مستطیل چقدر است؟

(۱) $12 + 2\sqrt{3}$ (۲) $12 + \sqrt{3}$ (۳) $6 + \sqrt{3}$ (۴) $15 - 3\sqrt{3}$

- ۶ برای بررسی «حجم ترافیک در روزهای مختلف هفته در یکی از میادین شهر» کدام روش به کار می‌رود؟

(۴) پرسشنامه

(۳) مشاهده

(۲) دادگان

(۱) مصاحبه

- ۷ در جمع آوری داده‌های آماری به روش «مشاهده» کدام محدودیت وجود دارد؟

(۴) دقیق نیست.

(۳) همواره در دسترس نیست.

(۲) هزینه‌بر است.

- ۸ برای بررسی قد و وزن دانش‌آموزان اول ابتدایی کل کشور، یک نمونه تصادفی ۱۰۰۰ نفری انتخاب کرده‌ایم و مشاهده کرده‌ایم که ۲۰۰ نفر از آن‌ها قد بالای ۱۲۵ سانتی‌متر دارند. اگر متوسط وزن همه دانش‌آموزان ۲۵ کیلوگرم باشد، پارامتر و آماره این بررسی به ترتیب کدام است؟

(۴) $0/25$ (۳) $125 - 0/25$ (۲) $125 - 25$ (۱) $125 - 25$

- ۹ نوع متغیر تصادفی «درجه حرارت» کدام است؟

(۴) نسبتی

(۳) فاصله‌ای

(۲) ترتیبی

(۱) اسمی

- ۱۰ در بین متغیرهای تصادفی زیر کدام متغیر بیشترین تعداد را دارد؟
 «تعداد فرزندان - رتبه کنکور - شماره شناسنامه - وزن - نام افراد - سن افراد»

(۴) ترتیبی

(۳) اسمی

(۲) نسبتی

(۱) فاصله‌ای

اقتصاد

- ۱۱- هر یک از عبارت‌های زیر مربوط به کدام‌یک از وظایف پول است؟

(الف) شما هنگام فروش پول را می‌پذیرید چرا که می‌دانید هنگام خرید، کس دیگری آن را از شما خواهد پذیرفت.

(ب) خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانک به همین وظیفه پول اشاره دارد.

(ج) با پول می‌توان قیمت‌ها را به یکدیگر تبدیل کرد و این عمل تنها به وسیله پول تسهیل می‌شود.

(د) این وظیفه پول اجازه می‌دهد تا افراد بتوانند بخشی از ثروت و دارایی‌شان را به شکل پول نگه دارند.

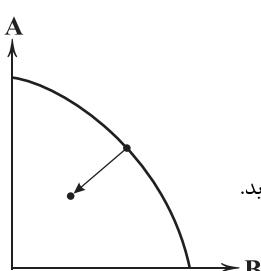
(۱) پرداخت در مبادلات - پرداخت‌های آینده - سنجش ارزش - پس‌انداز و حفظ ارزش

(۲) پرداخت در مبادلات - پس‌انداز و حفظ ارزش - سنجش ارزش - پرداخت‌های آینده

(۳) سنجش ارزش - پرداخت‌های آینده - پرداخت در مبادلات - پس‌انداز و حفظ ارزش

(۴) سنجش ارزش - پس‌انداز و حفظ ارزش - پرداخت در مبادلات - پرداخت‌های آینده

- ۱۲- کدام‌یک علت حرکت در منحنی زیر را به نادرستی نشان می‌دهد؟

(۱) کشور منابع غیرفعال دارد که از آن‌ها در حال حاضر استفاده‌ای نمی‌کند.

(۲) کشور تولیدش بنا به دلایل مختلفی کاهش یافته است.

(۳) ضعیف بودن ساختار اقتصادی، قاچاق و واردات بی‌رویه یا تحریم‌های اقتصادی باعث آن شده است.

(۴) اقتصادها دائمًا در حال تجربه تغییرات هستند و بسیاری از شغل‌ها از بین می‌روند و شکل‌های جدیدی پدید می‌آید.

- ۱۳- کدام گزینه پاسخ درست و کاملی به پرسش‌های زیر، می‌دهد؟

(الف) کدام‌یک، از دلایل این‌که بشر به دنبال روش‌های راحت‌تر برای مبادلات است، می‌باشد؟

(ب) کدام‌یک، از مشکلات بیکاری برای خانوارها به شمار نمی‌رود؟

(۱) الف: انقلاب صنعتی و حمل و نقل ب: ناتوانی در پرداخت مالیات

(۲) الف: افزایش سرعت و حجم مبادلات ب: اختلافات درون خانوادگی

(۳) الف: انقلاب صنعتی و حمل و نقل ب: اختلافات درون خانوادگی

(۴) الف: افزایش سرعت و حجم مبادلات ب: ناتوانی در پرداخت مالیات

- ۱۴- جامعه‌ای در سال ۹۸ نرخ **cpi** معادل ۲۷ درصد داشته است. بر این اساس، قیمت خانه‌ای در مهر سال ۹۸ به متری ۳,۲۰۰,۰۰۰ تومان رسیده

است. در مهر سال ۹۷ قیمت این خانه ۱۲۰ متری چقدر بوده است؟

۳۰۲,۳۶۲,۲۰۴ (۴)

۲,۱۴۳,۷۵۶ (۳)

۲۷۸,۶۸۸,۲۸۸ (۲)

۲,۵۱۹,۶۸۵ (۱)

- ۱۵- کدام عبارت‌ها، در ارتباط با پول و تاریخچه آن درست هستند؟

(الف) ارزش پول در جامعه ثابت است و تورم تنها اثر خیلی کوچکی بر روی آن دارد.

(ب) بشر برای حل مشکلات تهاتر، از کالایی بادوام، فاسدنشدنی، قابل تقسیم به تکه‌های کوچک‌تر و پر طرفدار استفاده کرد.

(ج) پول‌های دیجیتالی ضمن این‌که فرصت‌های زیادی فراهم می‌کنند، در عین حال تهدیداتی هم دارند.

(د) نخستین اسکناس‌ها توسط دولت‌ها به چاپ رسیدند که کار صرافی‌ها را راحت کردند.

(۴) الف - د

(۳) ج - د

(۲) ب - ج

(۱) الف - ب

- ۱۶- کدام گزینه پاسخ صحیحی به پرسش‌های زیر می‌دهد؟
- (الف) کدام‌یک از مشکلات ایجادشده توسط دولت در مسیر تولید علر رکود نیست؟
- (ب) کدام‌یک در ارتباط با عبارت «نهاده تولیدی که پارسال ۵۰۰ میلیون تومان بوده است، امسال ۷۰۰ میلیون تومان شده است»، می‌باشد؟
- (ج) کدام‌یک، از اثرات استفاده از طلا و نقره به عنوان پول است؟
- (۱) الف: تصویب قانون‌های جدید و متناقض ب: ارزش پول در برابر تورم، افزایش یافته است. ج: گسترش تجارت در داخل و بین کشورها
- (۲) الف: منوعیت صادرات به علت مشکلات سیاسی ب: ارزش پول کاهش یافته است. ج: رونق فعالیت‌هایی مثل دریانوردی و حمل و نقل
- (۳) الف: تصویب قانون‌های جدید و متناقض ب: ارزش پول کاهش یافته است. ج: گسترش تجارت در داخل و بین کشورها
- (۴) الف: منوعیت صادرات به علت مشکلات سیاسی ب: ارزش پول در برابر تورم، افزایش یافته است. ج: رونق فعالیت‌هایی مثل دریانوردی و حمل و نقل
- ۱۷- کدام گزینه در ارتباط با پیامدهای تورم، نادرست است؟
- (۱) هنگام روی دادن تورم، مردم مجبور به مصرف کمتر هستند و حتی در صورت لزوم از نیازهای اولیه‌شان می‌کاهند. در حقیقت تورم بر روی رفاه آن‌ها اثر منفی و زیان‌باری داشته است.
- (۲) تورم اگر در جامعه‌ای به وجود بیاید، باعث بی‌ثباتی فضای کسب و کار شده و بازارگانان و تولیدکنندگان دیگر نمی‌توانند اعتمادی به آینده و تغییر قیمت‌ها در بازار داشته باشند، این موضوع بر تولید اثربار است.
- (۳) تورم در جامعه باعث می‌شود که میزان تقاضا و عرضه نابرابر بشود، این نابرابری به صورت فزونی تقاضا بر عرضه است و این موضوع است که اثر زیان‌بار تورم در جوامع کوئی است.
- (۴) تورم از نظر علمی همان افزایش سطح عمومی قیمت‌ها است. اگر این افزایش قیمت‌ها که خود را در عموم کالاهای مصرفی و غیرمصرفی نشان می‌دهد، بی‌رویه، پرونوسان و مداوم باشد، آن‌گاه اثرات زیان‌باری خواهد داشت.
- ۱۸- کدام گزینه در ارتباط با فقر، صحیح است؟
- (۱) فقر تأثیر منفی بر بودجه دولت هم دارد. میزان بالای فقر، درآمد مالیاتی دولت را به صفر می‌رساند، در حالی‌که دولت نیاز دارد تا برنامه‌های اجتماعی هم برای کاهش اثرات آن داشته باشد.
- (۲) در کل جهان، بیش از ۱/۲ میلیارد نفر در فقر مطلق به سر می‌برند و همین‌طور هر چهار ثانیه یک کودک بر اثر فقر و مشکلات مرتبط با آن و همین‌طور اثرات آن، جان خود را از دست می‌دهد.
- (۳) فقر، به عنوان یکی از پیامدهای غمانگیز بیکاری و رکود، مشکلات زیادی را ایجاد کرده است. علی‌رغم این‌که کشورهای فقیر به شدت درگیر آن هستند، کشورهای ثروتمند توانسته‌اند خود را رها کنند.
- (۴) از آن جایی که فقر نسبی از مقایسه افراد با یکدیگر حاصل می‌شود، شاید بتوان گفت محاسبه آن کار نسبتاً دشواری است، لذا اقتصاددانان فقر مطلق را جایگزین آن کرده‌اند.
- ۱۹- کدام گزینه به دو پرسش زیر، پاسخ صحیح و کاملی می‌دهد؟
- (الف) کدام عبارت در ارتباط با شاغل یا بیکار بودن یک فرد، نادرست است؟
- (ب) اصلی‌ترین مشکل مبادله کالا با کالا عبارت است از .....
- (۱) الف: طبق تعریف شغل، هر کسی که کاری ندارد، بیکار به شمار می‌رود. ب: عدم نیاز همزمان طرفین به کالاهای یکدیگر
- (۲) الف: افرادی که به دنبال کار نمی‌گردند، بیکار به حساب نمی‌آیند. ب: عدم نیاز همزمان طرفین به کالاهای یکدیگر
- (۳) الف: افرادی که به دنبال کار نمی‌گردند، بیکار به حساب نمی‌آیند. ب: حجم زیاد مبادلات و در نتیجه افزایش هزینه‌های ناشی از آن
- (۴) الف: طبق تعریف شغل، هر کسی که کاری ندارد، بیکار به شمار می‌رود. ب: حجم زیاد مبادلات و در نتیجه افزایش هزینه‌های ناشی از آن
- ۲۰- کدام گزینه به ترتیب، درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
- (الف) اگر تعداد افراد شاغل را با افراد بیکار جمع کنیم، تعداد افراد ۱۵ سال و بالاتر به دست می‌آید.
- (ب) این‌که افراد مشغول به صورت پاره‌وقت، شاغل به حساب می‌آیند، از دلایل اختلاف نرخ بیکاری و تصور مردم است.
- (ج) این‌که افزایش حقوق منجر به کسب ثروت شده است یا نه، بسته به قدرت خرید پول است.
- (د) علی‌رغم این‌که نقدینگی قابلیت کم یا زیاد شدن را دارد اما در کشورها فقط رو به افزایش است.

(۴) ص - غ - غ - ص

(۳) ص - غ - ص - غ

(۲) غ - ص - غ - ص

(۱) غ - ص - غ - ص

۳۱- تقطیع درست بیت «مرا یارا چنین بی یار مگذار / ز من مگذر مرا مگذار مگذار» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) ع_ ع_ ع_ ع_ ع_ ع_ -
۲) ع_ ع_ ع_ ع_ ع_ ع_ -
۳) ع_ ع_ ع_ ع_ ع_ ع_ -
۴) ع_ ع_ ع_ ع_ ع_ ع_ -

۳۲- «حذف همزه» در تعیین امتداد هجاهای کدام گزینه بی تأثیر است؟

- ۱) بیم از تو ندارم
۲) طاقتمن آن بود
۳) رو سوی جانان آورد
۴) دشمن خویش است

۳۳- الگوی هجایی «تقطیع ابیات» در همه گزینه‌ها یکسان است، به جز .....

مرده‌دل است آن‌که هیچ دوست نگیرد	۱) زنده شود هر که پیش دوست بمیرد
تا تو ببینیم و خویشتن نپرسیم	۲) ای بست صاحبدلان مشاهده بنمای
دست به کاری زنم که غصه سرآید	۳) بر سرِ آنم که گرز دست برآید
روز قیامت زنم خیمه به پهلوی دوست	۴) گر شب هجران مرا تاختن آرد اجل

۳۴- با توجه به علائم هجایی، چند واژه «با حذف همزه» خوانده شده‌اند؟

- «سرآمد: ل_ _ _ ، دل‌انگیز: ل_ _ _ ل ، جنگ‌آور: _ _ _ ، شب‌آهنگ: _ _ _ ل ، شیرافکن: ل_ _ _ ، دارآباد: _ _ _ ل
۱) دو
۲) سه
۳) چهار
۴) پنج

۳۵- «تعداد و نوع هجاهای» در همه ابیات یکسان است، به جز .....

دامش ندیدم ناگهان در وی گرفتار آمدم	۱) من مرغ لاهوتی بدم دیدی که ناسوتی شدم
خوابی خیالی چیستی، اشکی بگو آهی بگو	۲) با من بگو تاکیستی، مهری بگو، ماهی بگو
سر مکش ای دل که از او هر چه کنی جان نبری	۳) برگذری درنگری جز دل خوبان نبری
ور عقل از او آگه بدی از چشم جیحون آمدی	۴) گر باغ از او وقف بدی از شاخ تر خون آمدی

زبان عربی (اختصاصی)

■ عین الصحيح في الترجمة أو المفهوم أو المفردات أو الحوار (٤٢ - ٣٦):

- «كنت ألعب في حديقتنا الجميلة فرأيت قطًا قد التأمت جروحه لأنّ لعقها عدّة مرات!»:

- ١) در باغ زیبایمان بازی می‌کردم، پس گریه‌ای را دیدم که زخم‌هایش بهبود یافته بود، زیرا او چند بار آن‌ها را لیسیده بود!
- ٢) در باغ زیبایمان بازی می‌کردم، پس جغدی را دیدم که زخم‌هایش شدت یافته بود، زیرا او چند بار آن‌ها را مالیده بود!
- ٣) در باغ زیبایمان بازی کردم، پس گریه‌ای دیدم که زخم‌هایش بهبود یافته بود، زیرا او یک بار آن را لیسید!
- ٤) در باغ زیبایی راه می‌رفتم، پس آفتاب‌پرستی را دیدم که زخم‌هایش عمیق شده بود، زیرا او چند بار آن‌ها را خراشیده بود!

- «تعيش في تلك الغابة خمسة عشر طيراً تعرف كيف تستعمل الأعشاب الطبية للوقاية من الأمراض!»:

- ١) در آن جنگل‌ها، پانزده پرنده زندگی می‌کنند که می‌دانند چگونه از گیاهان دارویی برای درمان بیماری‌ها استفاده کنند!
- ٢) در آن جنگل، شانزده پرنده زندگی می‌کنند که می‌دانستند چگونه از گیاهان طبی برای پیشگیری بیماری‌ها استفاده کنند!
- ٣) در این جنگل، پانزده پرنده زندگی می‌کنند که می‌دانند چگونه از گیاهان طبی برای درمان از بیماری استفاده شود!
- ٤) در آن جنگل، پانزده پرنده زندگی می‌کنند که می‌دانند چگونه از گیاهان دارویی برای پیشگیری از بیماری‌ها استفاده کنند!

- «سألته: لماذا لا يتأثر جسم البطاطس بالماء؟ فأجابني: «لأنَّ بالقرب من أدناها غدة تحتوي زيتاً خاصاً»:

- ١) از او می‌پرسم: «چرا جسم اردک تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد؟» پس به من پاسخ می‌دهد: «زیرا در نزدیکی دم‌شان غده‌ای است که روغن خاصی را پخش می‌کند.»
- ٢) از او پرسیدم: «چرا جسم اردک‌ها تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد؟» پس به من پاسخ داد: «زیرا در نزدیکی دم‌هایشان غده‌ای است که روغن خاصی را مخصوص را در بردارد.»
- ٣) از او پرسیدم: «چرا جسم اردک‌ها تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد؟» پس به من پاسخ داد: «همانا در کنار دم‌هایشان غده‌ای است که روغن خاصی را پخش می‌کند.»
- ٤) از من پرسید: «چرا جسم اردک تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد؟» پس به او پاسخ دادم؛ «زیرا در اطراف دمش، غده‌ای است که روغن مخصوص را در بردارد.»

٣٩- عین الخطأ:

١) إضاعة الفرصة غصّة فَلَا تُضيِّعَا فُرْصَكُمَا فِي الْحَيَاةِ: تباہ کردن فرصت اندوه است، پس فرصت‌هایتان را در زندگی تباہ نکنید.

٢) سُترَى فِي هَذَا الْبَلْدِ كِلَابًا يَحْفَظُ الشَّرْطَبَيْوَنَ الْأَمْنَ بِهَا: در این شهر سگ‌هایی را خواهی دید که پلیس‌ها به وسیله آن‌ها، امنیت را حفظ می‌کنند.

٣) مَا تَحْرَكَتْ عَيْنُ الْبَوْمَةِ فَحَرَّكَتْ رَأْسَهَا مَثْتِينَ وَ سَبْعِينَ دَرْجَةً: چشمان جسد حرکت نکرد، پس سرش دویست و شصت درجه حرکت کرد.

٤) لَا أَظُنُّ أَنَّ اللَّهَ قَسْمُ الْعِبَادِ شَيْئاً أَفْضَلُ مِنَ الْعُقْلِ: گمان نمی‌کنم که خدا چیزی را برای بندگان، برتر از خرد قسمت کرده باشد.

٤٠- میز الأقرب من المفهوم: «صَدُورُ الْأَحْرَارِ قَبُورُ الْأَسْرَارِ»:

١) راز دل با آب گفتم تا نگوید با کسی / عاقبت ورد زبان ماهی دریا شدم

٢) ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد

٣) دیوار موش داره، موشم گوش داره!

٤) این اهل قبور خاک گشتند و غبار / هر ذره ز هر ذره گرفتند کنار

٤١- عین الخطأ في المترافق أو المتضاد:

١) قَدَّفَ = زَمَى   ٢) الْفَرِحَ ≠ الْحَزِينَ   ٣) السِّلْمُ ≠ الْحَرْبِ   ٤) مِنْ فَضْلِكَ = لَا بِأَسْنَ

- ٤٢- میز الجواب غير الصحيح لهذا السؤال: «كم المسافة من طهران إلى سمنان؟»

١) أَظُنَّ الْمَسَافَةَ مَثْتِينَ وَ إِثْنَيْنِ وَ عَشْرِينَ كِيلُومُتْرًا.

٢) الْمَسَافَةُ أَقْلَى مِنَ الْمَسَافَةِ بَيْنَ طَهْرَانَ وَ مَشْهَدَ الْمَقْدَسَةِ.

٤) أَظُنَّ الْمَسَافَةَ أَكْثَرَ مِنَ الْمَسَافَةِ بَيْنَ طَهْرَانَ وَ قَمَ.

٣) لیست المسافة إلا يوماً واحداً بالفرس.

■■ عین المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (٤٥ - ٤٣):

٤٣- عین الجملة الاسمية:

١) تَحُولُ ظلام البحر إلى نهار مضيء ظاهرة عجيبة جدًا.

٢) أَحْسِنْ إِلَى والديك و لا تَنْهَلْ لهما أَفْ.

٣) تَكَابِبُ الْأَخْتَانُ حَوْلَ طُرُقِ النَّجَاحِ فِي الْجَامِعَةِ.

٤) سُوفَ أَسَافِرُ فِي الصِّيفِ إِلَى قَرِيبَتِنَا لِزِيَارَةِ جَدِّيِ.

٤٤- عین الصحيح في تعين المحل الإعرابي للكلمات المعينة في العبارات التالية:

١) طُولُ قَامَةِ الزَّرَافَةِ سَتَّةُ أَمْتَارٍ؛ صفة

٢) مَرِيمٌ تَذَهَّبُ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى الْمَكْتَبَةِ لِمَطَالِعَةِ دُرُوسِهَا؛ فاعل

٣) «فِإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهِ عِدَوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌ حَمِيمٌ»؛ مضاف إليه

٤) الْمَرَاقِقُ الْعَامَةُ هِيَ الْأَمَاكِنُ الَّتِي تَمْتَلِكُهَا الدُّولَةُ؛ مفعول

٤٥- أيِّ مِنَ الْمُحَلَّاتِ الإِعْرَابِيَّةِ مَا جَاءَ فِي الْعَبَارَةِ التَّالِيَّةِ؟ «إِتَّحَادُ الْأَمَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ يَتَجَلَّ فِي صُورٍ كَثِيرَةٍ، مِنْهَا اجْتِمَاعُ الْمُسْلِمِينَ فِي مَكَانٍ وَاحِدٍ فِي الْحَجَّ»:

٤) مضاف إليه

٣) خبر

٢) صفة

١) مفعول

تاریخ

- ۴۶- مادی‌ها پس از ورود به ایران، در کدام منطقه (مناطق) استقرار یافتند؟
- (۱) شمال شرق (۲) جنوب (۳) غرب و مرکز (۴) شمال
- ۴۷- در پی کدام واقعه، قلمرو ماد به شمال بین‌النهرین و بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر گسترش یافت؟
- (۱) همدستی طوایف ماد با کورش هخامنشی (۲) اتحاد دهیوک با حکومت بابل علیه آشوریان (۳) تنبیت حکومت هووخشتر بر مناطق وسیعی از ایران (۴) پایان دادن به حکومت آشوریان توسط سومین پادشاه مادی
- ۴۸- نتیجهٔ تصرف سارد و آسیای صغیر توسط کورش چه بود؟
- (۱) دستیابی هخامنشیان به ثروتی هنگفت و همسایگی با دولت‌شهرهای یونانی (۲) براندازی حکومت ماد و افزودن قلمرو مادی‌ها به حکومت هخامنشی (۳) از میان برداشتن آستیاگ و بنیان نهادن حکومت هخامنشی (۴) شکست حکومت لیدی و سایر دولت‌شهرهای آن منطقه
- ۴۹- موارد زیر به ترتیب در دوران پادشاهی چه کسانی اتفاق افتاد؟
- (الف) افزودن بخش‌هایی از شمال غرب هند به قلمرو (۱) لشکرکشی به جنوب روسیه کنونی (۲) داریوش یکم - کورش - کمبوجیه - خشایارشا - کورش - داریوش یکم (۳) داریوش یکم - کمبوجیه - داریوش یکم - خشایارشا
- ۵۰- عبارت زیر، دربارهٔ کدام پادشاهان هخامنشی بیان شده است؟ «او پادشاهی جاه طلب و جنگجو بود و مصر را دوباره ضمیمهٔ قلمرو هخامنشی کرد.»
- (۱) اردشیر دوم (۲) اردشیر سوم (۳) داریوش سوم (۴) خشایارشا
- ۵۱- چرا بیشتر توجه شاهان سلوکی به مناطق غربی قلمروشان بود؟
- (۱) جلوگیری از قدرت‌گیری خاندان‌های ایرانی غرب فلات ایران (۲) حملات پی‌درپی اقوام کوچро از سمت غرب (۳) دومین پایتخت اشکانیان در کدام منطقه واقع بود؟
- ۵۲- کدام موارد زیر در دوران پادشاهی مهرداد دوم به وقوع پیوستند؟
- (۱) گرگان (۲) نزدیکی بغداد (۳) ترکمنستان امروزی (۴) حوالی دامغان کنونی
- ۵۳- کدام صحراء گزینه، دربارهٔ حکومت ساسانی به درستی بیان شده است؟
- (الف) توسعهٔ روابط تجاری میان ایران و چین (۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) ج - د (۴) جنگ با اردشیر بابکان
- (ج) جنگ با اردشیر بابکان (۱) الف - ب
- ۵۴- چه کسی به بیزانس گریخت و با حمایت امپراتوری روم به تاج و تخت رسید؟
- (۱) اردشیر (۲) پسر هرمز (۳) خسروانوشیروان (۴) جانشین خسروانوشیروان
- ۵۵- کدام گزینه، دربارهٔ حکومت ساسانی به درستی بیان شده است؟
- (۱) قبایل صحراگرد آسیای مرکزی در این دوران، مکرر به مژهای شمال غربی ایران هجوم می‌آوردند. (۲) خسروانوشیروان توانست مسائل و مشکلات داخلی حکومت ساسانی را برای همیشه حل کند. (۳) ایران و روم در این دوران بر سر تسلط بر ارمنستان با یکدیگر درگیری داشتند. (۴) والریانوس، امپراتور روم در زمان شاپور یکم کشته شد.

جغرافیا

۵۶- اگر با رسم یک خط عمودی، ایران را به دو قسمت تقسیم کنیم، در کدام سمت، بارش بیشتری صورت می‌گیرد و این بارش‌ها بیشتر از چه زمانی آغاز می‌شود؟

- (۱) غربی - اواخر فصل پاییز
- (۲) غربی - اواخر فصل بهار
- (۳) شرقی - اوایل فصل بهار
- (۴) شرقی - اوایل فصل پاییز

۵۷- حوضه آبریز، تحت تأثیر کدام عوامل آب‌های جاری را به سوی پایین‌ترین نقطه کانون آبگیر هدایت می‌کند؟

- (۱) شیب زمین - فصل بارش
- (۲) میزان بارش - شکل ناهمواری‌ها
- (۳) زمان بارش - حجم آب
- (۴) شکل زمین - شیب ناهمواری‌ها

۵۸- کدام عبارت‌ها درباره «دریای خزر» نادرست هستند؟

- (الف) پهنه‌آبی بزرگی است که در امتداد غرب به شرق کشیده شده است.
- (ب) از بقایای دریای عظیم تنیس است که زمانی بخش اعظم نیمکره شمالی زمین را پوشانیده بود.
- (ج) از حدود ۶۰ میلیون سال پیش، این دریا در کنار آب‌های دیگر جهان قرار گرفت و به شکل بزرگ‌ترین دریاچه جهان درآمد.
- (د) طول این دریا حدود ۱۲۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است.
- (ه) رودهای سفیدرود و هراز از جنوب و اترک و کورا از جنوب غرب به این دریا می‌ریزند.
- (و) سطح آب آن حدود ۲۸ متر از سطح آب‌های آزاد پایین‌تر است.

- (۱) الف - ه - و   (۲) ب - ج - ه   (۳) الف - ج - ه   (۴) الف - ب - ه

۵۹- دریاچه ..... در فارس، جزء دریاچه‌های ..... ایران است که در مورد آن می‌توان گفت .....

(۱) پریشان - دائمی - آب آن‌ها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود.

(۲) نیریز - فصلی - در ماههای گرم سال به دلیل تبخیر زیاد آب، به شکل باتلاق یا شوره‌زار درمی‌آید.

(۳) مهارلو - دائمی - از نظر شرایط آب و هوایی، جزء نواحی مرتبط کشور هستند.

(۴) مسیله - فصلی - در فصل‌های پربارش، وسعت بیشتری دارند.

۶۰- متخصصان برای دستیابی به میزان افزایش و کاهش جمعیت، چه می‌کنند؟

- (۱) عوامل مؤثر در کاهش جمعیت را شناسایی می‌کنند.
- (۲) تعداد و علت مرگ و میرها را بررسی می‌کنند.
- (۳) رشد طبیعی جمعیت را اندازه‌گیری می‌کنند.
- (۴) سیاست کنترل جمعیت را اعمال می‌کنند.

در رشد مطلق جمعیت ..... رشد طبیعی جمعیت .....

(۱) همانند - میزان مرگ و میر از جمعیت کل کم می‌شود.

(۲) برخلاف - نتیجه به درصد بیان می‌شود.

(۳) برخلاف - تعداد مهاجران محاسبه می‌شود.

(۴) همانند - جمعیت کل بر میزان موالید تقسیم می‌شود.

۶۲- چند سال طول می‌کشد تا جمعیت کشوری با مفروضات زیر، دو برابر شود؟

- میزان موالید: ۲,۵۰۰,۰۰۰   - میزان مرگ و میر: ۱,۸۰۰,۰۰۰

- (۱) ۱۵   (۲) ۳۰   (۳) ۲۰   (۴) ۵۰

۶۳- ساختمان جمعیت هر کشور، وضعیت ..... را نشان می‌دهد و برنامه‌ریزان، جمعیت کشور را از لحاظ ..... به گروه‌های مختلف دسته‌بندی می‌کنند.

- (۱) نرخ رشد طبیعی جمعیت - سنی
- (۲) جمعیت پیر و فعال کشور - جنسی
- (۳) گروه‌های سنی - جنسی
- (۴) سنی و جنسی جمعیت - سنی

۶۴- کدام گزینه، درباره مهاجرت روستاییان به شهرها نادرست است؟

- (۱) از مهم‌ترین مهاجرت‌ها در دهه‌های اخیر در کشورمان به شمار می‌رود.
- (۲) باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می‌شود.
- (۳) سبب افزایش جمعیت و گسترش مناطق حاشیه‌ای در برخی از شهرها شده است.
- (۴) در اقتصاد کشور با از دست دادن نیروی کار و افزایش بیکاری خود را نشان می‌دهد.

۶۵- مهاجرت قبایل کرد در زمان شاه عباس صفوی، تحت تأثیر کدام عامل و به کجا صورت گرفت؟

- (۱) اقتصادی - نواحی مرکزی
- (۲) سیاسی - شمال شرقی کشور
- (۳) اقتصادی - شمال شرقی کشور
- (۴) سیاسی - نواحی مرکزی

جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی

۶۶- هر فرد، اولين و مهم‌ترین آشناي با جهان اجتماعي را در کجا پيدا مي‌کند و دليل اهميتش چيست؟

۱) گروه‌های هم‌بازی - شناختن موقعیت خود

۲) خانواده - دیدن آموزش‌های اساسی و ماندگار

۳) گروه‌های هم‌بازی - دیدن آموزش‌های اساسی و ماندگار

۴) خانواده - شناختن موقعیت خود

۶۷- پاسخ هر يك از پرسش‌های زير، به ترتيب در کدام گزينه آمده است؟

- به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند، چه می‌گويند؟

- کدام پدیده، پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند؟

- در کدام روش، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با يك فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند؟

- اگر يك جهان اجتماعي، روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعي نداشته باشد، چه اتفاقی می‌افتد؟

۱) کنترل اجتماعي - جهان اجتماعي - تشویق و پاداش - بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود.

۲) جامعه‌پذيری - هویت فرهنگي - قدرت اقناع - نمی‌تواند هویت اجتماعي فرد را تعیین کند.

۳) کنترل اجتماعي - هویت فرهنگي - تشویق و پاداش - شکل‌گيری هویت، دچار اختلال می‌شود.

۴) جامعه‌پذيری - جهان اجتماعي - قدرت اقناع - دوام و بقای آن تهدید می‌شود.

۶۸- به ترتیب کدام‌یک از عبارت‌های زیر، درباره «اقناع» نادرست است، اما درباره امر به معروف و نهی از منکر درست می‌باشد؟

۱) افرادي را که مطابق ارزش‌ها و قواعدش عمل کنند، پاداش می‌دهد - داراي آثار فريدي و اجتماعي و نتایج معنوی و دنيوي بسياري است.

۲) روشی است که به وسیله آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود - روش‌های مختلفی دارد، برخی از روش‌های آن، تبلیغی و برخی تشویقی یا تبيهی است.

۳) هر چه قدرت آن بيشتر باشد، افراد کنش‌های متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند - در فرایندهای جامعه‌پذيری و کنترل اجتماعي، نقش چندانی ندارد.

۴) فعالیت‌هایی است که برای انطباق دادن افراد با انتظارات جامعه انجام می‌شود - امری است همگانی که همیشه به عهده افراد جامعه است.

۶۹- هر يك از گزاره‌های «آموزش‌های اساسی و ماندگار»، «به رسمیت شناختن فرد به عنوان يك از اعضای خود»، «نتیجه شناختن موقعیت خود و يادگیری تکالیف و حقوق خود» و «سازگار با فطرت آدمیان»، به ترتیب، به مفاهیم کدام گزینه اشاره دارد؟

۱) مدارس و رسانه‌ها - مشارکت اجتماعي - شکل‌دهی هویت اجتماعي - تشویق و پاداش

۲) خانواده - جهان اجتماعي - شکل‌دهی هویت اجتماعي - قدرت اقناع

۳) مدارس و رسانه‌ها - جهان اجتماعي - عمل به هنجرهای اجتماعي - جامعه‌پذيری

۴) خانواده - مشارکت اجتماعي - عمل به هنجرهای اجتماعي - تنبیه و مجازات

۷۰- تشویق و تنبیه رسمي، بيشتر توسط ..... و ..... انجام می‌شود و شیوه غيررسمی پاداش و مجازات، بيشتر توسط ..... صورت

مي‌گيرد. البته شیوه ..... آثار و نتایج عميق تری دارد و پدیده‌های اجتماعي ..... و ..... در بازتولید هویت اجتماعي نقش دارند.

۱) دادگاه - زندان - مؤسسات اجتماعي - رسمي - هنجر اجتماعي - ارزش اجتماعي

۲) خانواده - عموم افراد جامعه - پلیس - غیررسمی - نهاد اجتماعي - کنش اجتماعي

۳) ادارات - سازمان‌ها - عموم افراد جامعه - غیررسمی - جامعه‌پذيری - کنترل اجتماعي

۴) همسالان - مؤسسات اجتماعي - خانواده - رسمی - آرمان اجتماعي - ارزش اجتماعي

- ۷۱ به ترتیب اگر تغییرات هویتی، شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال بیاورد، چه اتفاقی می‌افتد و چه نتایجی به همراه دارد و علل بیرونی آن چیست؟

- ۱) تعارض فرهنگی - ناآوری و راهی برای دگرگونی هویت فرهنگی - ناآوری و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی
- ۲) بحران هویت - ناآوری و راهی برای دگرگونی هویت فرهنگی - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر
- ۳) تعارض فرهنگی - اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوان - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر
- ۴) بحران هویت - اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوان - ناآوری و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی

- ۷۲ هر یک از عبارت‌ها یا گزاره‌های زیر، به ترتیب با کدام گزینه یا مفاهیم ارتباط دارند؟

- مانع آشکار شدن هویت دینی افراد

- جایگاهی که فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد.

- جدایی نژادی

- طبقه‌ای از مردم عادی که شامل صراف و بنا می‌شد و هویت پست و منفی داشت.

- ۱) جهان سکولار و دنیوی - تحرک اجتماعی - نظام ارباب رعیتی - طبقه متوسط
- ۲) جهان مبتنی بر ارزش‌های نژادی - موقعیت اجتماعی - نظام ارباب رعیتی - طبقه سوم
- ۳) جهان مبتنی بر ارزش‌های نژادی - تحرک اجتماعی - جامعه آپارتاید - طبقه متوسط
- ۴) جهان سکولار و دنیوی - موقعیت اجتماعی - جامعه آپارتاید - طبقه سوم

- ۷۳ «انسداد اجتماعی» بیشتر در چه جوامعی وجود دارد و در ارتباط با «تحرک درون‌نسلی»، کدام یک از عبارت‌های زیر، درست می‌باشد؟

۱) در جوامعی که رده‌بندی موقعیت اجتماعی، براساس سرمایه اقتصادی است - پژوهش شدن دختر آبدارچی یک اداره

۲) در جوامعی که موقعیت اجتماعی افراد، براساس ویژگی‌های انتسابی افراد تعیین می‌شود - تحرک اجتماعی یک فرد در طول زندگی خودش

۳) در جوامعی که رده‌بندی موقعیت اجتماعی، براساس مالکیت زمین و ثروت است - تحرک اجتماعی یک فرد نسبت به والدینش

۴) در جوامعی که موقعیت اجتماعی افراد، براساس ویژگی‌های اکتسابی تعیین می‌شود - مدیر کل شدن فرزند یک کارگر ساختمانی

- ۷۴ به ترتیب در کدام جوامع، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد و در ارتباط با طبقه سوم، کدام گزینه

درست نیست؟

۱) جوامعی که قواعد و روابط آن براساس ارزش‌های اقتصادی است - این طبقه، هویت منفی و پست داشت که از نظر قانونی و اجتماعی، از هیچ اعتباری برخوردار نبود و به علت کارکردهای تحمل می‌شدند.

۲) جوامعی که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد - طبقه‌ای از مردم عادی، در جوامع فئودالی غربی وجود داشت که شامل صراف، بنا و کفافش می‌شد.

۳) جوامعی که حول ارزش‌های دنیوی و این‌جهانی شکل می‌گیرد - در جوامع فئودالی غربی، به دهقانان وابسته به زمین می‌گفتند که به اصطلاح همان رعیت محسوب می‌شدند.

۴) جوامعی که موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی دارد - همان طبقه متوسط بود که کسب اعتبار خودش، به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن می‌پرداخت.

- ۷۵ به ترتیب در کدام جوامع، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت و جلوگیری از تحصیل دختران محجبه در برخی جوامع غربی، به همه عبارت‌های زیر اشاره دارد. به جز .....

۱) جوامع فئودالی غربی - جوامعی که صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرک اجتماعی را فراهم می‌آورد.

۲) جوامع مبتنی بر ارزش‌های نژادی - در یک جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.

۳) جوامع سکولار و دنیوی - جوامعی که حول ارزش‌های دنیوی و این‌جهانی شکل می‌گیرد.

۴) جوامع مبتنی بر ارزش‌های اقتصادی - در یک جهان اجتماعی دنیوی، فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند، منع می‌شوند.

منطق

- ۷۶ - کدام گزینه درباره قضایای حملی درست است؟**
- (۲) ممکن نیست حکم در قضایای حملی، منوط به چیزی باشد.
  - (۳) ممکن است یک قضیه حملی، به شکل پرسشی مطرح شود.
- ۷۷ - کدام گزینه، یک قضیه محصوره است؟**
- (۱) همه دانشآموزان کلاس ۱۰۲، ۲۲ نفر هستند.
  - (۳) دانشجویان ایران مجموعاً ۱۵ میلیون نفر هستند.
- ۷۸ - کدام گزینه درباره قضیه‌ای که سور آن جزئی است، درست بیان شده است؟**
- (۲) ممکن است تمام مصادیق موضوع مد نظر باشد.
  - (۴) ممکن نیست موضوع آن قضیه، اسم خاص باشد.
- ۷۹ - نوع کدام قضیه متفاوت است؟**
- (۱) نه که چهره برافروخت دلبری دارد.
  - (۳) همه ترس آدم از درون است.
- ۸۰ - کدام گزینه درباره مربع تقابل درست نیست؟**
- (۱) علت استفاده از مربع تقابل، راحتتر نشان دادن رابطه میان قضایا است.
  - (۲) ممکن نیست قضایایی که موضوع جزئی دارند، در مربع تقابل ترسیم شوند.
  - (۳) ممکن نیست دو ضلع از این مربع، از نظر کمیت، با هم تفاوت نداشته باشند.
  - (۴) مربع تقابل نشان می‌دهد بین قضایای محصوره حداقل ۴ نوع رابطه وجود دارد.
- ۸۱ - در کدام گزینه، رابطه قضیه اول با قضیه دوم و سوم به ترتیب تناقض و تضاد نیست؟**
- (۱) هر انسانی ناطق است - برخی انسان‌ها ناطق نیستند - هیچ انسانی ناطق نیست.
  - (۲) برخی کارمندان متعدد نیستند - هر کارمندی متعدد است - برخی کارمندها متعدد هستند.
  - (۳) هیچ انسانی غیرمت佛کر نیست - برخی انسان‌ها غیرمت佛کر هستند - هر انسانی غیرمت佛کر است.
  - (۴) هر کتابی خواندنی است - برخی کتاب‌ها خواندنی نیستند - هیچ کتابی خواندنی نیست.
- ۸۲ - در کدام گزینه، از صدق طرف اول، نمی‌توان به صدق دیگری پی برد؟**
- (۱) هر الف ب است ← بعضی الف ب است.
  - (۳) بعضی الف ب است ← هر الف ب است.
- ۸۳ - کدام گزینه درباره مغالطه موجود در گفت‌وگوی زیر، نادرست است؟**
- «علی: چند روز دیگر کنکور سراسری کارشناسی ارشد برگزار می‌شود، پس امروز همه مشغول مطالعه هستند.
محمد: اما برادر من که کنکور دارد، به مسافرت رفته.
علی: او یک استثنای است.»
- (۱) در این مغالطه، با علم به صادق بودن قضیه کلی، به کاذب بودن قضیه جزئی اصرار می‌کنیم.
  - (۲) در این مغالطه، مثال نقض، برای ابطال حکم کلی مطرح می‌شود اما مورد پذیرش قرار نمی‌گیرد.
  - (۳) این مغالطه در رابطه شماره ۳ مربع تقابل وجود دارد که در آن نسبت قضیه بی تغییر می‌ماند.
  - (۴) وقتی نسبت دو قضیه، عموم و خصوص منوجه باشد، ممکن نیست این مغالطه رخ دهد.

- ۸۴ - عکس مستوی موجبه کلیه و نقیض سالب جزئیه با موضوع و محمول یکسان، .....
 ۱) هر دو قابلیت متضاد شدن دارند.
 ۲) هر دو در کمیت مشترک‌اند.
 ۳) رابطه میان آن‌ها تداخل است.
 ۴) هیچ اشتراکی در سور و نسبت ندارند.
- ۸۵ - به ترتیب، متضادِ نقیضِ متداخلِ عکس مستوی قضیه صادق «هیچ الف ب نیست» کدام گزینه است و از نظر صدق و کذب چه وضعیتی دارد؟
 ۱) هیچ ب الف نیست - نامعلوم
 ۲) هیچ ب الف است - کاذب
 ۳) هر ب الف است - نامعلوم
 ۴) بعضی ب الف است - صادق

دفترچه شماره ۲

آزمون شماره ۱۶
جمعه ۰۵/۱۲/۱۴۰۱

آزمون‌های سراسری کاج

گوینده درس‌درا انلخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

پاسخ‌های تشریحی

پایه دهم انسانی

دوره دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه	تعداد سوال: ۸۵

عنوانین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			تا	از	
۱	ریاضی و آمار ۱	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی ۱	۱۵	۲۱	۳۵	۱۵ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۶	۴۵	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ ایران و جهان ۱	۱۰	۴۶	۵۵	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیای ایران	۱۰	۵۶	۶۵	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۶۶	۷۵	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۶	۸۵	۱۰ دقیقه

دهم انسانی

آزمون‌های سراسری گاج

ویراستاران علمی	طراحان	دروس
مریم ولی عابدینی - مینا نظری مینا مقدسی	ندا فرهنختی	ریاضی و آمار
مریم پارسائیان - احمد منصوری	سید امیرحسین میراسکندری	اقتصاد
شاھو مرادیان - پریسا فیلولو	ابوالفضل شهرزاد	عربی
اسماعیل محمدزاده - مسیح گرجی مریم اسدی	امیرنجات شجاعی	علوم و فنون ادبی
مریم پارسائیان	زهرا فروغی	تاریخ
	ملیحه گرجی	جغرافیا
	سیروس نبیزاده	جامعه‌شناسی
	امیرمحمد نصیری	منطق

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: سارا نظری - مینا نظری

بازبینی دفترچه: بهاره سلیمی - عطیه خادمی

ویراستاران فنی: ساناز فلاحت - مروارید شاهحسینی - مریم پارسائیان - سپیده‌سادات شریفی - عاطفه دستخوش

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

صفحه‌آرای: فرهاد عبدی

طرح شکل: آرزو گلفر

حروفنگاران: مینا عباسی - مهناز کاظمی - فرزانه رجبی - رباوه الطافی - حدیث فیض الهی

فروشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نبش بازارچه کتاب

اطلاع رسانی: ۰۲۱-۶۴۲۰

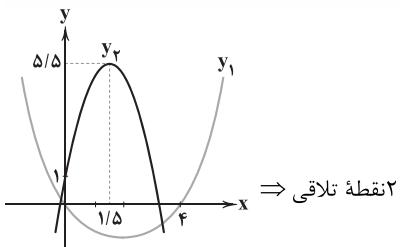
نشانی اینترنتی: www.gaj.ir

ریاضیات

۲ ۱

۱ ۴

$$\text{سود } P(x) = R(x) - C(x) = -2x^2 + 6x + 30 - (24x + 50)$$

$$\Rightarrow P(x) = -2x^2 + 36x - 20$$

$$x_S = \frac{-b}{2a} = \frac{-36}{2(-2)} = \frac{-36}{-4} = 9$$

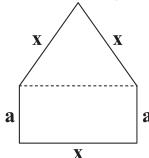
$$P_{\max} = P(9) = -2(9)^2 + 36(9) - 20$$

$$= \underbrace{-2(9)^2}_{2(9^2)} + \underbrace{4(9)^2}_{2(9^2)} - 20 = 2 \times 81 - 20 = 162 - 20 = 142$$

اگر طول و عرض مستطیل را به ترتیب x و a در نظر بگیریم، داریم:

$$\text{محیط} = 3x + 2a = 66$$

$$\Rightarrow a = \frac{66 - 3x}{2} = 33 - \frac{3}{2}x \quad (*)$$

$$S_{\text{کل}} = ax + \frac{\sqrt{3}}{4}x^2 \quad \text{مساحت مثلث} + \text{مساحت مستطیل}$$

$$\xrightarrow{(*)} S_{\text{کل}} = x(33 - \frac{3}{2}x) + \frac{\sqrt{3}}{4}x^2 = 33x - \frac{3}{2}x^2 + \frac{\sqrt{3}}{4}x^2$$

$$\Rightarrow S_{\text{کل}} = (\frac{\sqrt{3}-6}{4})x^2 + 33x$$

$$x = -\frac{b}{2a} = \frac{-33}{2(\frac{\sqrt{3}-6}{4})} = \frac{-33}{\sqrt{3}-6} = \frac{-66}{\sqrt{3}-6} = \frac{66}{6-\sqrt{3}} \times \frac{6+\sqrt{3}}{6+\sqrt{3}}$$

$$\Rightarrow x = \frac{66(6+\sqrt{3})}{36-3} = 2(6+\sqrt{3}) \Rightarrow x = 12+2\sqrt{3}$$

برای بررسی حجم ترافیک در یکی از میدان‌های شهر از مشاهده کمک گرفته می‌شود.

روش مشاهده روشی دقیقی برای جمع آوری داده‌ها نیست.

پارامتر، عددی مربوط به کل جامعه است. که در اینجا متوسط وزن همه دانش‌آموزان (کل جامعه) ۲۵ کیلوگرم معروف شده پس ۲۵ پارامتری برای جامعه است.

آماره، عددی مربوط به نمونه‌ای تصادفی از جامعه است پس با انتخاب ۱۰۰۰ نفر که ۲۰۰ نفر آن‌ها قدر بالای ۱۲۵ سانتی‌متر دارند، عدد $\frac{200}{1000} = \frac{1}{5}$ یک آماره برای نسبت دانش‌آموزان دارای قد بالای ۱۲۵ سانتی‌متر می‌باشد و از نمونه‌ای به نمونه دیگر تغییر می‌کند.

درجه حرارت از نوع متغیرهای کمی است و چون صفر در آن قراردادی است و به معنی دقیق نبودن متغیر نیست، این متغیر فاصله‌ای است.

متغیرهای تعداد فرزندان، وزن و سن افراد، نسبتی است. شماره شناسنامه و نام افراد، اسمی است.

رتبه نکور، ترتیبی می‌باشد.

$$f(x) = ax^2 + bx + c$$

$$\left\{ \begin{array}{l} x_S = 2 \Rightarrow \frac{-b}{2a} = 2 \Rightarrow b = -4a \\ (2, -1) \in f \Rightarrow f(2) = -1 \Rightarrow -1 = a(2)^2 + b(2) + c \end{array} \right.$$

$$\Rightarrow 4a + 2b + c = -1 \quad (*)$$

$$(0, 1) \in f \Rightarrow f(0) = 1 \Rightarrow 1 = a(0)^2 + b(0) + c \Rightarrow c = 1$$

$$\xrightarrow{(*)} 4a + 2(-4a) + 1 = -1 \Rightarrow 4a - 8a = -1 - 1$$

$$\Rightarrow -4a = -2 \Rightarrow a = \frac{-2}{-4} = \frac{1}{2} \quad \frac{b = -4a}{b = -4(\frac{1}{2}) = -2}$$

بنابراین:

$$f(x) = \frac{1}{2}x^2 - 2x + 1 \quad \xrightarrow{\text{تلاقی با محور X} \atop y=0} \frac{1}{2}x^2 - 2x + 1 = 0$$

$$\xrightarrow{x^2} x^2 - 4x + 2 = 0$$

$$\Delta = (-4)^2 - 4(1)(2) = 16 - 8 = 8$$

$$\Rightarrow x = \frac{-(-4) \pm \sqrt{8}}{2(1)} = \frac{4 \pm 2\sqrt{2}}{2} = 2 \pm \sqrt{2}$$

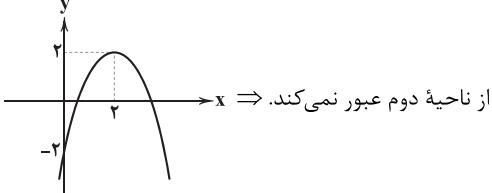
$$\Rightarrow (2 + \sqrt{2}) - (2 - \sqrt{2}) = 2 + \sqrt{2} - 2 + \sqrt{2} = 2\sqrt{2} \quad \text{فاصله نقاط تلاقی}$$

سه‌می را رسم می‌کنیم:

$$y = -x^2 + 4x - 2$$

$$\left\{ \begin{array}{l} x_S = \frac{-b}{2a} = \frac{-4}{2(-1)} = \frac{-4}{-2} = 2 \\ y_S = -2^2 + 4(2) - 2 = -4 + 8 - 2 = 2 \end{array} \right. \Rightarrow S(2, 2)$$

$$x = 0 \Rightarrow y = 0 + 4(0) - 2 = -2$$

سه‌می رو به پایین با رأس $S(2, 2)$ است و محور y را در (-2) قطع می‌کند:از ناحیه دوم عبور نمی‌کند. $\Rightarrow$

روش اول: معادله تلاقی دو تابع را حل می‌کنیم:

$$\left\{ \begin{array}{l} y = x^2 - 4x \quad \text{معادله تلاقی} \\ y = -2x^2 + 6x + 1 \end{array} \right. \Rightarrow x^2 - 4x = -2x^2 + 6x + 1$$

$$\Rightarrow 3x^2 - 10x - 1 = 0$$

$$\Delta = (-10)^2 - 4(3)(-1) = 100 + 12 = 112 > 0 \Rightarrow$$

روش دوم: نمودار دو تابع را در یک دستگاه مختصات رسم می‌کنیم.

سه‌می y را به بالا بوده و نقاط تلاقی آن با محور x برابر است با:

$$y_1 = x^2 - 4x = x(x - 4) \Rightarrow (0, 0), (4, 0)$$

سه‌می y را به پایین است و محل تقاطع آن با محور y $(1, 0)$ می‌باشد و دارای نقطه رأس به صورت زیر است:

$$y_2 = -2x^2 + 6x + 1 \Rightarrow x_S = \frac{-b}{2a} = \frac{-6}{2(-2)} = \frac{3}{2} \Rightarrow y_S = -2(\frac{3}{2}) + 6(\frac{3}{2}) + 1$$

$$\Rightarrow y_S = -\frac{9}{2} + 9 + 1 = \frac{9}{2} + 1 = \frac{11}{2} = 5\frac{1}{2} \Rightarrow S(1/5, 5/5), (0, 1)$$

بررسی عبارت‌های نادرست: ۲۰

- (الف) بیکار + شاغل = جمعیت فعال
- جمعیت غیرفعال + جمعیت فعل = افراد ۱۵ سال و بالاتر
- (د) نقدینگی هم می‌تواند کم شود هم زیاد اما معمولاً در کشورها رو به افزایش است

علوم و فنون ادبی

- (۳) **التّفهيم** از نمونه‌های نثر سامانی است و سایر گزینه‌ها دارای ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی می‌باشند.

- (۲) قالب عمده شعر این دوره، قصیده است؛ قالب‌های مسمّط، ترجیع‌بند و مثنوی نیز به تدریج در این دوره شکل می‌گیرد و قالب غزل نیز در اواخر این دوره، رشد می‌یابد.

- (۲) آیات صورت سؤال، سرودة «فرخی سیستانی» است.

- (۲) «تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز» از ویژگی‌های زبانی شعر خراسانی است.

- (۱) این بیت با توجه به کاربرد واژگان عربی مناسب با سبک خراسانی نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) استفاده از دو نشانه برای یک متمم (به ایندر)

- (۳) کم بودن لغات عربی و کنه و مهجور بودن بخشی از لغات (جوشن)

- (۴) کم بودن لغات عربی و کنه و مهجور بودن بخشی از لغات (گبر)

- (۴) برخلاف گزینه (۴)، در تعریف کلی، از آن جا که سبک، شیوه بیان هر نویسنده یا شاعر است؛ به تعداد شاعران و نویسنده‌گان جهان، سبک وجود دارد؛ زیرا اطلاعات، دانش، ذوق و استعدادهای انسان‌ها متفاوت است؛ اما در عین تفاوت، شیوه‌هایی نیز در نحوه بیان برخی از آن‌ها وجود دارد که می‌توانند در یک دسته قرار گیرند.

- (۲) **فراوانی موضوعات علمی**، از ویژگی‌های نثر «دوره سامانی» است. در این دوره، محتوای نشاه، بیشتر علمی و گاهی هم، حماسی، تاریخی و دینی است.

- (۱) سبک خراسانی بحسب زمان به سه سبک فرعی «سامانی، غزنوی و سلجوقی» تقسیم می‌شود که ویژگی‌های مشترکی دارند. به سبک دوره سلجوقی، «بینایین» هم گفته می‌شود، زیرا ویژگی‌های سبک عراقی نیز در آن به چشم می‌خورد.

- (۳) موارد نادرست: توصیفات نامحسوس، غلبة احساس بر عقل، پیچیدگی پند و اندرز

تقطیع گزینه (۲): ۳۰

کن	-	شا	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ
-	-	-	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ

تقطیع بیت سؤال: ۳۱

ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ

اقتصاد

- (۱) الف) یکی از وظایف پول، پرداخت در مبادلات است که به علت پذیرش توسط یکدیگر رخ می‌دهد.
(ب) خردی‌های اقساطی یا خواهه‌های بانکی نشان از این دارد که پول را برای پرداخت در آینده می‌توان استفاده کرد.

- (ج) پول امکان سنجش ارزش و مقایسه قیمت کالاهای با یکدیگر را فراهم می‌کند.
(د) برخی ترجیح می‌دهند تا ثروت و دارایی‌شان را به شکل پول نگه دارند، پول با فراهم کردن امکان پس‌انداز و حفظ ارزش، این اجازه را به این افراد می‌دهد.

- (۴) در برخی موارد، شغل‌ها در اقتصاد از بین می‌روند و شغل‌های جدید جایگزین آن‌ها می‌شوند. این موضوع ربطی به رکود و کاهش تولید ندارد.

- (۴) (الف) بشر امروزه به علت افزایش حجم و سرعت مبادلات و همراه شدن آن با انقلاب دیجیتال و الکترونیک، به دنبال روش‌های راحت‌تر برای انجام مبادلات است.
(ب) ناتوانی در پرداخت مالیات برای دولت مشکل ایجاد می‌کند، نه برای مردم چرا که از افراد بیکار مالیات دریافت نمی‌شود.

- (۴) برای پاسخ به این سؤال از فرمول $cpi_{\text{بهره می‌بریم}} = \frac{\text{درصد تغییر } cpi_{\text{برای یک سال معین}}}{\text{قیمت در سال قدیم } (97)} - \frac{\text{قیمت در سال جدید } (98)}{\text{قیمت در سال قدیم } (97)}$

$$= \frac{3,200,000 - X}{X} = \frac{27}{100} \Rightarrow 27X = 320,000,000 - 100X$$

$$\Rightarrow 127X = 320,000,000 \Rightarrow \frac{320,000,000}{127} = X$$

- $$\Rightarrow X \approx 2,519,685$$
- کار ما تمام نشده است، قیمت خانه باید ضربدر ۱۲۰ شود تا کل قیمت به دست بیاید:

بررسی عبارت‌های نادرست: ۱۵

- (الف) ارزش پول به نسبت تورم تغییر می‌کند و ثابت نیست.
(د) نخستین اسکناس‌ها توسط صرافی‌ها صادر شدند، نه دولت‌ها.

- (۲) (الف) ممنوعیت صادرات از مشکلات تولید نیست چرا که به طور مستقیم بر کاهش تولید و رکود اثر نمی‌گذارد.

- (ب) هنگامی که قیمت چیزی افزایش پیدا می‌کند، می‌گوییم پول نتوانسته ارزش خود را در برابر سطح عمومی قیمت‌ها حفظ کند و ارزش آن کاهش یافته است.

- (ج) اثرات استفاده از طلا و نقره به عنوان پول:
- رونق تجارت داخلی و خارجی
- رونق دریانوردی و حمل و نقل

- (۳) فرونی تقاضا (کل) بر عرضه (کل)، علت ایجاد تورم است نه از اثرات تورم.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱۸

- (۱) اول این‌که در این عبارت باید جای فقر، بیکاری قرار بگیرد و دوم هم درآمد مالیاتی کاهش می‌یابد، نه این‌که صفر شود.

- (۲) در جهان ۱/۴ میلیارد نفر درگیر فقر مطلق‌اند.
(۳) نه تنها کشورهای فقیر، بلکه کشورهای ثروتمند هم درگیر فقر هستند.

- (۱) (الف) هر کسی که کار ندارد، بیکار به حساب نمی‌آید؛ مثل کسانی که درس می‌خوانند یا بازنشسته و خانه‌دار هستند و حتی کسانی که به دنبال کار نمی‌گردند.

- (ب) اصلی‌ترین مشکل مبادله پایابی، عدم نیاز هم‌زمان طرفین به کالاهای یکدیگر بود و ممکن بود فردی برای پیدا کردن شخص مناسب مدت‌ها جست‌وجو کند.

۲ ترجمه کلمات مهم: ۳۸
سالّه: از او پرسیدم؛ «سأّلُتُ» فعل ماضی در صیغه «متکلم وحده» است.

[رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

البطّات: اردک‌ها؛ جمع است. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

فاجاتبّی: پس به من پاسخ داد؛ «أجَابَ» فعل ماضی در صیغه «مفرد مذکور غایب» است. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

[لأنّ: زیرا] [رد گزینه (۳)]

بالقرب: در نزدیکی [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

أذنابه: دم‌هایشان؛ «أذناب» جمع است. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

تحتوي: در بردارد [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

۳ ۳۹ «عين» مفرد است: چشم / حرّكّت: حرکت داد / متّيin و سعيin: دویست و هفتاد

ترجمة عبارت: «چشم جعد حرکت نکرد؛ پس سرش را دویست و هفتاد درجه حرکت داد.»

۴ ۴۰ ترجمة عبارت سؤال: «سینه‌های آزادگان، گورهای رازها است.»
مفهوم: «انسان‌های آزاده، رازهای دیگران را هرگز فلاش نمی‌کنند.» این مفهوم به گزینه (۲) نزدیک است.

۴۱ بروسي گزينهها:

(۱) انداخت / پرت کرد (متراوف)

(۲) شاد / ناراحت (متضاد)

(۳) آشتی / جنگ (متضاد)

(۴) لطفاً / عیّنی ندارد (نه متراوف و نه متضاد هستند)

۳ ۴۲ ترجمة عبارت سؤال: «مسافت تهران تا سمنان چقدر است؟»

ترجمه گزينهها:

(۱) گمان می‌کنم مسافت دویست و بیست و دو کیلومتر است.

(۲) مسافت، کمتر از مسافت میان تهران و مشهد مقدس است.

(۳) مسافت، فقط یک روز با اسب است.

(۴) گمان می‌کنم بیشتر از مسافت میان تهران و قم است.

■■■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۴۳ – ۴۵):

۱ ۴۳ «تحوّل» (تبديل شدن، تغییر) یک مصدر است و مصادر اسم هستند، پس جمله اسمیه می‌باشد.

در سایر گزینه‌ها به ترتیب، «أحسّن» (نیکی کن) فعل امر، «تكلّبت» (نامه‌نگاری کردن) فعل ماضی و «سُوْفَ أَسَافِرْ» (مسافرت خواهی کرد) فعل مستقبل هستند، پس جمله فعلیه می‌باشدند.

۴ ۴۴ ضمیر «ها» در «تملكها» (مالک آن‌ها است)، در نقش مفعول است.

بررسی سایر گزینهها:

(۱) صفة ← خبر

(۲) مضاف إلیه ← صفة

(۳) مضاف إلیه ← صفة

۱ ۴۵ «الإِسْلَامِيَّةُ»، «كثيرة»، «واحد»: صفة [رد گزینه (۲)]

[يتجلّى، «منها»: خبر [رد گزینه (۳)]]

«الأَمَّةُ»، «المُسْلِمِينَ»: مضاف إلیه [رد گزینه (۴)]

ترجمة عبارت سؤال: «وحدث امت اسلامی به شکل‌های بسیاری جلوه‌گر می‌شود، از آن جمله: گردهمایی مسلمانان در یکجا در حج است.»

تاریخ

۳ ۴۶ قبایل گوناگون ماد از جمله اقوام آریایی بودند که در بخش وسیعی از مناطق غربی و مرکزی ایران استقرار یافتند و در کنار بومیان ساکن این مناطق زندگی کردند.

۴ ۴۷ هوّه حشّتْ (سومین پادشاه مادی) با حکومت بابل، علیه آشور متحد شد و به حاکمیت آشوریان پایان داد. در بی این موقفيت نظامی، قلمرو ماد به شمال بین النهرين و بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر گسترش یافت.

۳ ۴۸ بدون حذف همزه:

رو | سو | ئ | جا | ناڭ | آ | و | زد: - - - - -

با حذف همزه: بروسي سایر گزينهها:

(۱) بدون حذف همزه: بېلەم | از | ئ | ن | دا | رم: - ل - ل - ل -

با حذف همزه: بى | مز | ئ | ن | دا | رم: - ل - ل - ل -

(۲) بدون حذف همزه: طا | ق | تم | آڭ | بود: - ل -

با حذف همزه: طا | ق | ئ | مالڭ | بود: - ل - ل -

(۳) بدون حذف همزه: دش | م | ب | خېش | اس: - ل - ل - ل -

با حذف همزه: دش | م | ب | خې | شس: - ل - ل - ل -

(۴) ۴۳ بدون حذف همزه: الدّوّي هجايى گزينه (۴): - ل - ل - ل - ل - ل -

الدّوّي مشترك هجايى سايير گزينهها: - ل - ل - ل - ل - ل -

۳ ۴۴ واژه‌های «سرآمد، دل انگیز، جنگ آور، دارآباد» با حذف همزه خوانده شده‌اند.

۳ ۴۵ تعداد و نوع هجاهای در گزینه (۳): - ل - ل - ل - ل - ل -

تعداد و نوع هجاهای در سایر گزینهها: - ل - ل - ل - ل - ل -

زبان عربی (اختصاصی)

■■■ گزینه صحیح را در ترجمه، مفهوم، واژگان یا مکالمه مشخص کن (۴۲ – ۳۶):

۱ ۴۶ ترجمه کلمات مهم:

كنتُ أَعْلَم: بازی می‌کردم [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

[کنتُ أَعْلَم]

حديقتنا الجميلة: باع زیابیمان؛ ضمیر «نا» باید ترجمه شود. [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

قطّاً: گریه‌ای [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

قد التّائِمَتْ: بهمود یافته بود [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

جروحه: زخم‌هایش، «جروح» جمع است. [رد گزینه (۳)]

اعقَهَا: لیسیده (بود) [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

عدّة مَرَّاتْ: چند بار [رد گزینه (۳)]

۴ ۴۷ ترجمه کلمات مهم:

تعيّش: زندگی می‌کنند؛ فعل مضارع است. [رد گزینه (۲)]

تلّك الغابة: آن جنگل؛ «الغابة» مفرد است. [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

خمسة عشر: پانزده [رد گزینه (۲)]

عُرْفُ: می‌دانند؛ فعل مضارع است. [رد گزینه (۲)]

سُتْعَمَلْ: استفاده کنند؛ فعل متعدد است. [رد گزینه (۳)]

اللّوْقَاءِ: برای پیشگیری [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]

الأَمْرَاضُ: بیماری‌ها؛ جمع است. [رد گزینه (۳)]

ج) از حدود ۶۰ میلیون سال پیش، این دریا از بقیه آبهای قدیمی جدا ماند و به شکل بزرگ‌ترین دریاچه جهان درآمد.
ه) طولانی‌ترین رودهایی که به این دریا می‌ریند، عبارت‌اند از: رود ولگا و اورال از شمال، سفیدرود و هزار از جنوب، رود اترک و گرگان از جنوب شرق و رود کورا و ارس از سمت جنوب غرب.

۵۹ ۳ اغلب دریاچه‌های دائمی ایران، در نیمة غربی کشور قرار دارند که از نظر شرایط آب و هوایی جزء نواحی مروط و نیمه‌مروط کشور هستند. آب بعضی از این دریاچه‌ها شور و برخی دیگر آب شیرین دارند. مهم‌ترین دریاچه‌های دائمی ایران عبارت‌اند از: دریاچه ارومیه، زریبار در غرب مریوان، پریشان (فامور)، مهارلو (استان فارس) و ...، البته در قله بعضی از کوههای آتش‌فشانی مانند سبلان هم دریاچه‌های کوچک وجود دارد که آب آن‌ها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود اما به دلیل سرمای ناشی از ارتفاع، اغلب موقع سال بیخ بسته است.

۶۰ ۳ یکی از مباحث مهم جمعیت، بررسی میزان افزایش و کاهش جمعیت در هر کشور است. متخصصان برای دستیابی به میزان افزایش و کاهش جمعیت، رشد طبیعی جمعیت را اندازه‌گیری می‌کنند.

۳ ۶۱

$$\frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$\frac{\text{مهاجرت} \pm (\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید})}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد مطلق جمعیت}$$

۴ ۶۲

$$\frac{2,500,000 - 1,800,000}{49,370,000} \times 100 = 1/41 = 1/4$$

$$\frac{70}{1/4} = 50$$

رشد جمعیت

۶۳ ۴ ساختمان جمعیت هر کشور، وضعیت سنی و جنسی جمعیت آن کشور را نشان می‌دهد.

متخصصان به دلیل اهمیت نسبت سنی در برنامه‌ریزی هر کشور از لحاظ سنی، جمعیت را به گروههای مختلفی دسته‌بندی کرده‌اند.

۶۴ ۴ مهاجرت روستاییان به شهرها در اقتصاد کشور با از دست دادن نیروی کار روستا و افزایش جمعیت فعال اقتصادی شهر، خود را نشان می‌دهد.

۶۵ ۲ شاه عباس صفوی برای حفظ مرزهای شمالی ایران، تعدادی از قبایل کرد را که به رزم‌آوری و سلحشوری مشهور بودند، به نواحی شمال شرقی کشور فرستاد.

جامعه‌شناسی

۶۶ ۲ فرد با آموزش‌های اساسی و ماندگاری که در خانواده می‌بیند، اولین و مهم‌ترین آشایی‌ها را با جهانی که در آن متولد شده است، پیدا می‌کند.

۶۷ ۴ به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند.

جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند. هر چه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند.

هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، در معرض آسیب‌های بیشتری قرار می‌گیرد، باز تولیدش با مشکل مواجه می‌شود و دوام و بقای آن تهدید می‌شود.

۴۸ ۱ کوشش مدتی پس از به قدرت رسیدن، به آسیای صغیر شکرکشی کرد و حکومت لیدی و سایر دولت‌شهرهای آن‌جا را شکست داد و شهر شروتمند سارد، پایتخت لیدی و تمامی آسیای صغیر را به تصرف خود درآورد. در نتیجه این فتوحات، حکومت هخامنشیان به ثروت هنگفتی دست یافت و با دولت‌شهرهای یونانی همسایه شد.

۴۹ ۳ (الف) داریوش بزرگ پس از فرو نشاندن شورش‌های داخلی و برقراری آرامش و امنیت در سرتاسر شاهنشاهی هخامنشی، به شرق شکرکشی کرد و قسمت‌هایی از غرب و شمال غرب هند را به قلمرو خود افزود.

(ب) در زمان پادشاهی کمبوجیه، مصر به تصرف هخامنشیان درآمد. مصر، کشوری بزرگ و با تندی کهن و باشکوه بود. با فتح این سرزمین، قلمرو هخامنشیان به قاره آفریقا نیز گسترش یافت و به نهایت وسعت و عظمت خود رسید.

(ج) داریوش یکم به منظور دفع حملات قبایل صحراگرد سکایی، به مناطق دوردستی در شمال دریای سیاه و جنوب روسیه کنونی شکرکشی کرد.

(د) خشایارشا، پسر و جانشین داریوش، پس از فرو نشاندن شورش‌های مصر و بابل، به یونان لشکر کشید و آتن را تصرف کرد.

۵۰ ۲ اردشیر سوم، پسر و جانشین اردشیر دوم، در ابتدای حکومتش کسانی از خاندان سلطنتی را که احتمال می‌داد ادعای شاهی کنند، به قتل رساند. او پادشاهی جاهطلب و جنگجو بود و مصر را دوباره ضمیمه قلمرو هخامنشی کرد.

۵۱ ۲ سلوکیان از اوایل تشکیل حکومت خود، با جانشینان اسکندر در مصر، وارد رقابت و درگیری شدند. از این‌رو، بیشتر توجه شاهان سلوکی به مناطق غربی قلمرو خودشان بود و بر مصروفات شرقی خوش نظرات و سلطه کامل نداشتند.

۵۲ ۴ پایتخت‌های این سلسله به این سلسله به ترتیب عبارت‌اند از: شهر نسا در ترکمنستان امروزی، شهر صدراواه در حوالی دامغان کنونی که یونانیان به آن هکاتمپولس می‌گفتند و شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی.

۵۳ ۱ بررسی عبارت‌ها:

- (الف) توسعه روابط تجاری میان ایران و چین ← مهرداد دوم
- (ب) همسایگی با امپراتوری روم ← مهرداد دوم
- (ج) جنگ با اردشیر بابکان ← اردوان چهارم
- (د) جنگ حران ← ارد دوم

۵۴ ۲ خسروپرویز، پسر هرمز، به بیزانس (امپراتوری روم شرقی) گریخت و با حمایت امپراتوری روم، به تاج و تخت رسید.

۵۵ ۳ بررسی گزینه‌ها:

(۱) قبایل صحراگرد آسیای مرکزی در این دوران، مکرر به مرزهای شمال شرقی ایران هجوم می‌آورند.

(۲) خسروانوشیروان نتوانست مسائل و مشکلات داخلی حکومت ساسانی را برای همیشه حل کند.

(۳) ایران و روم در این دوران بر سر تسلط بر برخی سرزمین‌های مرزی به ویژه ارمنستان، با یکدیگر درگیری داشتند.

(۴) والریانوس، امپراتور روم در زمان شاپور یکم به اسارت درآمد و گردیانوس کشته شد.

جغرافیا

۵۶ ۱ میزان بارندگی سالانه در نیمة غربی کشور، بیشتر است. در ایران بیشتر بارش‌ها در اوایل فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد.

۵۷ ۴ به محدوده‌ای که با توجه به شکل زمین و شبیه نامهاری‌ها، آبهای جاری را به سوی پایین‌ترین نقطه آن هدایت کند، حوضه آبریز می‌گویند.

۵۸ ۳ بررسی عبارت‌های نادرست:

- (الف) دریای خزر، پهنه‌ای بزرگی است که در امتداد شمال به جنوب کشیده است.

۶۸

هر جهان اجتماعی، افرادی را که مطابق ارزش‌ها و قواعدش عمل کنند، تشویق می‌کند و به آن‌ها پاداش می‌دهد، این روش، تشویق و پاداش نام دارد نه اقناع.

امر به معروف و نهی از منکر، در جهان اسلام، دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ درست - درست

درست - نادرست: امر به معروف و نهی از منکر در فرایندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارند.

نادرست: تعريف کنترل اجتماعی است. - نادرست: در مواردی وظیفه همه افراد جامعه است و در برخی موارد، وظیفه سازمان‌های رسمی و حکومتی است.

۶۹

فرد با آموزش‌های اساسی و ماندگاری که در خانواده می‌بینند، اولین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را با جهانی که در آن متولد شده است، پیدا می‌کند.

جهان اجتماعی، فرد را به عنوان یکی از اعضای خود به رسماً رسیده می‌شناسد و برای او ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است، در نظر می‌گیرد.

انسان باید موقعیت خود را بشناسد، حقوق و تکالیف خود را یاد بگیرد و با عمل به آن‌ها، هویت اجتماعی خود را شکل دهد.

فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقنانی بیشتری برخوردارند.

۷۰

تشویق و تنبیه رسمی، بیشتر توسط سازمان‌ها و مؤسسات اجتماعی، مانند ادارات، پلیس، دادگاه‌ها و زندان صورت می‌گیرد.

شیوه غیررسمی آن، بیشتر در خانواده، همسالان و یا به وسیله عموم افراد جامعه انجام می‌شود و آثار و نتایج عمیق‌تری دارد.

با تولید هویت اجتماعی از طریق جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی انجام می‌شود.

۷۱

اگر تغییرات هویتی بیرون از مزه‌های مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

تعارض فرهنگی، گاه ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

۷۲

در جهان اجتماعی سکولار و دنیوی، فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند، منع می‌شوند.

منتظر از موقعیت اجتماعی، جایگاهی است که فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد.

جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد، صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرك اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد که به آن جامعه آپارتاید (جدانزادی) می‌گویند.

در جوامع فئودالی غربی، طبقاتی از مردم عادی وجود داشت که نه اشراف بودند و نه رعیت به همین دلیل به آن‌ها طبقه سوم (متوسط) می‌گفتند که شامل صراف، بنا و کفافش و ... می‌شد.

۷۳

انسداد اجتماعی بیشتر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد، براساس ویژگی‌های انتسابی مانند وراثت، نژاد و ... تعیین می‌شود.

تحرک اجتماعی گاه درون یک نسل، یعنی یک فرد در طول زندگی خودش و گاه در دو نسل یعنی یک فرد نسبت به والدینش اتفاق می‌افتد.

۷۴

در یک جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.

طبقه سوم در جوامع فئودالی غربی، طبقه‌ای از مردم عادی بودند که نه اشراف بودند و نه رعیت، دهقانان وابسته به زمین هم نبودند.

(۳) تناقض «هیچ انسانی غیرمتمنکر نیست» = برخی انسان‌ها غیرمتمنکر هستند / تضاد «هیچ انسانی غیرمتمنکر نیست» = هر انسانی غیرمتمنکر است.

(۴) تناقض «هر کتابی خواندنی است» = برخی کتاب‌ها خواندنی نیستند / تضاد «هر کتابی خواندنی است» = هیچ کتابی خواندنی نیست.

۳ ۸۲ تنها در ۲ حالت می‌توان از صدق یک طرف، به صدق طرف دیگر رسید:

۱- عکس مستوی
۲- تداخل کلی به جزئی

بررسی گزینه‌ها:

(۱) قضیه دوم که جزئی است، متداخل قضیه اول است. پس با فرض صادق بودن قضیه اول که کلی است، قضیه دوم نیز صادق است.

(۲) قضیه دوم، عکس مستوی قضیه اول است. پس با فرض صادق بودن قضیه اول، عکس مستوی آن نیز صادق است.

(۳) قضیه دوم که کلی است، متداخل قضیه اول است. در تداخل با فرض صادق بودن جزئی، صادق بودن طرف دیگر که کلی است، **نامعلوم** است.

(۴) قضیه دوم، عکس مستوی قضیه اول است. پس با فرض صادق بودن قضیه اول، عکس مستوی آن نیز صادق است.

۱ ۸۳ مغالطة موجود در عبارت صورت سؤال، استثنای قابل چشم‌پوشی است.

در این مغالطه با علم به کاذب بودن قضیه جزئی، به صادق بودن قضیه کلی اصرار می‌کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) مثال نقص (برادر محمد) برای ابطال حکم کلی (همه در حال درس خواندن هستند) مطرح شده است، اما مورد پذیرش علی قرار نگرفته است.

(۳) مغالطة استثنای قابل چشم‌پوشی، در رابطه تداخل (رابطه شماره ۳ مربع تقابل) رخ می‌دهد که صرفاً سور در آن تغییر می‌کند.

(۴) مغالطة استثنای قابل چشم‌پوشی، زمانی رخ می‌دهد که یک حکم کلی داشته باشیم و بر آن اصرار کنیم اما وقتی نسبت دو قضیه، عموم و خصوص من ووجه باشد، هیچ قضیه کلی‌ای وجود ندارد و هر دو قضیه جزئی هستند. پس ممکن نیست در این حالت مغالطة استثنای قابل چشم‌پوشی رخ دهد.

۳ ۸۴ عکس مستوی موجبه کلیه ← موجبه جزئی
نقض سالیه جزئی ← موجبه کلیه

بررسی گزینه‌ها:

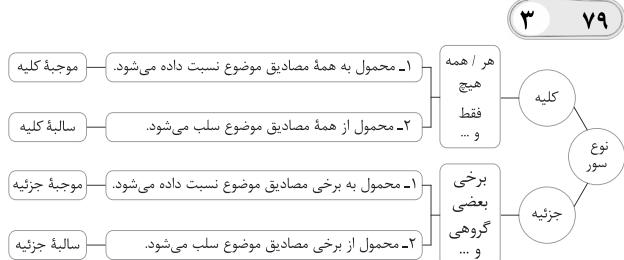
(۱) عکس مستوی موجبه کلیه، موجبه جزئی می‌شود که قابلیت متضاد شدن ندارد، زیرا تضاد مخصوص قضایای کلی است.

(۲) «موجبه جزئی» و «موجبه کلیه» در کمیت اختلاف دارند.

(۳) رابطه میان «موجبه جزئی» و «موجبه کلیه» تداخل است.

(۴) «موجبه جزئی» و «موجبه کلیه» در نسبت شباهت دارند.

۱ ۸۵ در این تبیب سؤالات، احکام قضایا را از آخر به اول اعمال می‌کنیم: عکس مستوی قضیه صادق «هیچ ب الف نیست» ← هیچ ب الف نیست (صادق) متداخل قضیه صادق «هیچ ب الف نیست» ← بعضی ب الف نیست (صادق) متناقض قضیه صادق «بعضی ب الف نیست» ← هر ب الف است (کاذب) متضاد قضیه کاذب «هر ب الف است» ← هیچ ب الف نیست (نامعلوم)

بررسی گزینه‌ها:

(۱) بعضی افرادی که چهره‌افروزی می‌کنند، دلبری نمی‌دانند = سالیه جزئیه

(۲) بعضی از سخنان راست را نباید گفت = سالیه جزئیه

(۳) همه آدم از درون خود است = موجبه کلیه

(۴) بعضی افرادی که آینه می‌سازند، سکندری نمی‌دانند = سالیه جزئیه

۳ ۸۰ چهار قضیه محصوره، از نظر کمیت، کیفیت و صدق و کذب دارای روابطی هستند که در برخی از آن‌ها فقط کمیت تغییر می‌کند، در برخی فقط کیفیت و در برخی هم کمیت و هم کیفیت تغییر می‌کند.

چنان‌چه ملاحظه می‌کنید، در تضاد و تداخل تحت تضاد، دو قضیه از نظر کمیت و سور با هم تفاوتی ندارند و صرفاً کیفیت تغییر می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) علت قرار دادن قضایا در مربع تقابل، راحت شدن مشخص کردن روابط بین آن‌ها است.

(۲) مربع تقابل مخصوص قضایای محصوره است و قضایایی که موضوع جزئی دارند، (شخصیه هستند) ممکن نیست در این مربع ترسیم شوند.

(۴) مربع تقابل نشان می‌دهد دست کم (حداقل) ۴ رابطه میان قضایای محصوره وجود دارد.

۲ ۸۱ رابطه میان قضیه اول و دوم = تناقض (تغییر سور و نسبت)
رابطه میان قضیه اول و سوم = تضاد (تغییر نسبت)

بررسی گزینه‌ها:

(۱) تناقض «هر انسانی ناطق است» = برخی انسان‌ها ناطق نیستند / تضاد «هر انسانی ناطق است» = هیچ انسانی ناطق نیست.

(۲) رابطه تضاد تنها میان قضایای کلی برقرار است، پس قضیه «برخی کارمندان متعدد نیستند» اصلاً تضاد ندارد.

بروزترین و ابرترین
سایت کنکوری کشور

WWW.KONKUR.INFO

